N°. 62. 1853.

BREDASCHE COURANT

DONDERDAG 4 AUGUSTUS.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *BREDA*, ontvangen hebbende van het bureau van stemopneming alhier, de Processen-Verbaal wegens de inlevering en opening der stembriefjes, ter benoeming van één lid van den Gemeenteraad bij herstemming.

Brengen bij deze, ter voldoening aan art. 69 der kieswet, ter kennisse van het algemeen, dat afschriften dier Processen-Verbaal ter puije van het raadhuis zijn aangeplakt en ter Secretarie der Gemeente voor een ieder ter inzage zijn nedergelegd.

BREDA, den 3 Augustus 1853.

STORM.
De Secretaris,
L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 1sten Augustus.

Men spreekt van eene groote revue over de nationale garde en het leger, welke den 15den Augustus door den Keizer in het veld van Mars zou worden gehouden.

— Mag men de loopende geruchten gelooven, dan zou gebleken zijn, dat de geheime genootschappen in den laatsten tijd eene ongemeene uitbreiding hebben ondergaan, en zulks niet alleen in deze hoofdstad, maar ook in de departementen.

— Het schijnt zeker dat de Porte meer of min bepaald verklaard heeft dat zij zou kunnen bewilligen in de door den heer *von Bruck*, den gezant van Oostenrijk, voorgestelde schikking van het Turksch-Russisch geschil. Of deze schikking door de Fransche en de Engelsche regering aannemelijk wordt geacht, is nog onzeker; de Parijsche *Patrie*, een half-officieel orgaan der Fransche regering, zegt: »Wij meenen te weten dat de bekrachtiging der door den Oostenrijkschen gezant voorgeslagen schikking het onderwerp van een ernstig en rijp onderzoek bij de hoven van Parijs en Londen zal zijn." Een ander ministerieel Parijsch blad, de *Constitutionnel*, gaat verder en zegt: »De door den Oostenrijkschen gezant te Konstantinopel voorgeslagen schikking heeft noch de goedkeuring der Fransche, noch die der Engelsche regering, en zelfs, naar het schijnt, die van het Weener kabinet niet ontvangen: dit gelooven wij met zekerheid te kunnen berigten."

— Een der ministeriële Parijsche bladen, de *Patrie*, berigt dat aan de vorsten van Wallachije en Moldavie door de Russen alle gemeenschap met de regering van den Sultan (den opperheer over die Vorstendommen) verboden zou zijn. Volgens dat blad hebben de Russen zich van de brievenposterij en van de politie meester gemaakt, en voeren zij over het land eene onbeperkte heerschappij.

— In het officiële dagblad der Romeinsche regering zijn strafbepalingen afgekondigd tegen het beschadigen der telegraphen. De telegraaphlinie die Rome met Toscana en Lombardije moet verbinden en ook voor het publiek beschikbaar zal worden gesteld, was naauwelijks op eenige punten voltooid, of reeds werden de draden door kwaadwilligen gebroken.

— Het Sardinische regeringsblad behelst een rapport van eene commissie die belast was met de beproeving van het in Belgie door den heer *Willems* uitgevonden middel tot behoeding van het rundvee tegen de longziekte. Het stuk is onderteekend door twee gunstig bekende leeraren van de staatsveeartsenschool; zonder eene stellige uitspraak te willen doen over de waarde der inenting, voeren zij onderscheiden feiten aan die tot aanbeveling derzelve strekken; veel hangt huns oordeels af van de omstandigheden waaronder de inenting plaats heeft; wordt zij met de noodige voorzorgen en tijdig toegepast, dan heeft zij volgens hen eene heilzame werking. Zij hebben opgemerkt dat de inenting geen gevolg heeft bij runderen die reeds aan de longziekte geleden hebben, en dat de ingeënte runderen gemakkelijker dan anderen kunnen worden gevet.

— In de half-officiele Parijsche *Patrie* van den 30sten Julij leest men het volgende: «Volgens een particulier berigt uit Madrid van den 27sten dezer, hetwelk door den telegraaph overgebragt is, hebben alle leden van het Spaansche ministerie hun ontslag gevraagd, uitgezonderd de minister van openbare werken, de heer *Moyano*. De aanleiding hiertoe schijnt, volgens het berigt, gelegen te zijn in verschil van gevoelen over de vraag of de door het vorige kabinet verleende spoorweg-concessien in stand gehouden of wel als strijdig met de wettelijke voorschriften of het algemeen belang ingetrokken moesten worden.

»Is dit berigt juist, dan zal waarschijnlijk het nieuw ministerie moeten zamengesteld worden uit constitutioneelgezinde mannen: want het groote bezwaar tegen die concessien was dat zij niet door de wetgevende kamers waren goedgekeurd. In allen gevalle kan men nu als zeker stellen, dat de aangelegenheid der spoorwegen aan de beslissing der Cortes zal worden onderworpen."

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 31sten Julij.

Sedert Woensdag is de cholera te Koppenhagen weder aanmerkelijk toegenomen. Van 27 dezer tot Donderdag namiddag zijn 346 nieuwe ziektegevallen en 184 sterfgevallen aangegeven, waardoor het getal der eersten 4759, dat der gestorven 2508 beloopt.

Op verschillende punten van het Deensche eiland Seeland, zoo als Skovsborg, Bekbek, enz., alsmede te Aarhuus, zijn eenige choleragevallen voorgekomen.

— Te Berlijn zijn afgevaardigden van de meeste Duitsche spoorwegbesturen zamengekomen om over gemeenschappelijke belangen te beraadslagen. Volgens hetgeen aan de *Kölnische Zeitung* geschreven wordt, heeft de vergadering met 43 tegen 36 stemmen het beginsel aangenomen dat alle besluiten die op een volgend spoorweg-congres met de meerderheid van drie vierden van alle stemmen genomen zouden worden, verbindend zouden zijn voor alle op het congres vertegenwoordigde spoorwegen. Het genoemde dagblad merkt dit aan als een blijk dat het niet onmogelijk is in Duitschland eenige eenheid tot stand te brengen, zoo maar het algemeen belang boven het bijzondere wordt gesteld.

— Volgens het jaarlijksche verslag van de Katholijke vereeniging van den H. Borromaeus (een genootschap tot verspreiding van goede en wering van ongodsdienstige en onzedelijke boeken), telt zij thans in Duitschland niet minder dan 422 afdeelingen met 5524 leden en 14455 deelhebbers; aan bijdragen ontving zij in geld 17773 thaler, terwijl in het laatste halfjaar voor bestelde boeken 8118 thaler ontvangen werd.

— De bisschoppen der Boven-Rhijnsche kerkprovincie hebben aan de gouvernementen der tot die kerkprovincie behoorende Staten eene memorie gerigt om hunne tegenkanting te regtvaardigen tegen de door die gouvernementen in de maand Maart dezes jaars gemaakte verordeningen rakende kerkelijke aangelegenheden. In die memorie wordt eerst betoogd dat de regeringen ten onregte aanspraak maken op het regt om alle pastoorsplaatsen en overige kerkelijke ambten en betrekkingen te vervullen, en dat de vrije begeving der geestelijke bedieningen een onvervreemdbaar regt is van de Kerk en een bestanddeel der bisschoppelijke magt.

De *Oesterreichische Correspondenz*, een half-officieel orgaan der Oostenrijksche regering, behelst in zijn nommer van den 29sten Julij een artikel over de Turksche aangelegenheden, waaruit blijkt dat de onderhandelingen toen nog tot geene enkele bepaalde uitkomst geleid hadden, doch een voor het behoud des vredes allezins gunstigen loop namen.

— Uit Petersburg heeft men berigt, van den 17den dezer, dat de Keizer bevel gegeven had tot uitrusting van de Oostzeevloot, uit 20 linieschepen en 15 fregatten bestaande. De ééne divisie dier vloot was reeds zeilree en de andere zou binnen kort in zee kunnen steken.

Alles had in genoemde hoofdstad een krijgzuchtig aanzien. Vooral in de mobiele gemaakte legerkorpsen hebben groote bevorderingen plaats gegrepen. Eenige generaals, stafofficieren en andere, welke inspectie over de troepen hebben gehouden, zijn door den Keizer met prachtige snuifdoozen, ringen enz. begiftigd. De Hofcourant behelst gedurig artikelen welke berekend zijn om de gemoederen der Russen voor de zaak welke de Regering voorstaat te ontvlammen. Een daarvan eindigt, na van het Keizerlijk manifest en de waardigheid en gematigdheid der laatste circulaire nota gesproken te hebben, in dezer voege: »De Voorzienigheid heeft Rusland tot vervulling van verhevene raadsbesluiten geroepen; zij schonk het eenen groote en wijzen Czar. Alle begoochelingen zullen als rook verdwijnen, alle hinderpalen als stof verstrooid worden, en de lichtende ster van Rusland zal er te helderer door schitteren."

BELGIE.

BRUSSEL, den 2den Augustus.

Bij een koninklijk besluit zijn de staats-commissien benoemd welke eerstdaags degenen die naar academische graden staan, zullen onderzoeken; niet minder dan 559 personen hebben zich ditmaal aangegeven om het examen te ondergaan, en hiervan behoort het grootste aantal tot de Katholijke hoogeschool van Leuven; 198 leerlingen van deze hebben zich aangegeven, 137 van de Brusselsche of liberalen, 131 van de Luiksche en 93 van de Gendsche hoogeschool.

— Den 5den en 6den September aanstaande zullen te Antwerpen op de reede

wedvaarten worden gehouden, welke door de Koninklijke Belgische Yacht-club zijn uitgeschreven. Uit het openbaar gemaakt programma blijkt, dat behalve vele medailles en prijzen, ook is uitgeloofd door Z. M. den Koning der Belgen een prachtige schaal ter waarde van 3000 francs voor den winnaar in een wedstrijd van zeiljagten.

In den avond van den 5den der genoemde maand zal op de rivier een groot Venetiaansch feest worden gegeven.

— Den 31sten Julij heeft te Lier de plegtige inwijding plaats gehad van het grafteeken voor den wever *Ceulemans*, die zich door zijne Vlaamsche gedichten naam gemaakt heeft. Het grafteeken is door de stadgenooten van den overledene bekostigd. De te Gent, Antwerpen en Brussel gevestigde genootschappen tot beoefening der Vlaamsche letterkunde werden bij de inwijding door deputatien vertegenwoordigd; behalve een lid der volksvertegenwoordigers en een lid van het appelshof, woonde geene andere overheden de plegtigheid bij.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 3den Augustus.

Bij de herstemming voor een lid van den Gemeenteraad, is met 184 van de 272 geldige uitgebragte stemmen gekozen den Heer *F. A. P. van Reuth.*

— Vergadering van den Gemeenteraad te Breda, gehouden den 1sten Augustus 1853, welke werd bijgewoond door negen leden.

De Notulen van den 28sten Junij jl. worden goedgekeurd.

A. Op een ingekomen adres van den Conrector der Latijnsche Scholen alhier, ten einde vergunning te bekomen om door het daarstellen voor eigen rekening eener afdeeling van moderne talen en wetenschappen, eene uitbreiding van Onderwijs aan die Scholen te geven, — wordt, na deswege gegeven inlichting en gehouden discussie, besloten, om, uit hoofde het hier geldt eene wijziging der bepalingen van het bestaande reglement, die tegen zoodanige uitbreiding verbod stellen, — voorschreven adres met de daarbij overgelegde stukken, te renvoijeren aan Heeren Curatoren der Latijnsche Scholen, ten einde daaromtrent hun gevoelen mede te deelen, met verzoek ten gevolge gedane herinnering omtrent het aanhangige voorstel tot oprigting van een Stedelijk Gymnasium een bepaald advies uit te brengen.

B. Wordt goedgekeurd het bestek voor de Straat-Verlichting en die van het Teeken-Instituut, alsmede van het leveren van Brandstoffen voor het Gemeentehuis, het Teeken-Instituut en de Armenschool; — en besloten om overeenkomstig het voorstel der Commissie van Fabriekage, de Verlichting aan te besteden voor een jaar, en Burg. en Weth. verzocht om ten aanzien van den vrijen brand voor den Onderwijzer, in de Armenschool, inlichtingen in te winnen, om daarnaar het aanbesteden al of niet van talhout te bepalen.

C. Op de deswege gedane interpellatie, wordt door Burg. en Weth. te kennen gegeven, dat de Gemeente rekening van 1851, met den staat der te doene overschrijvingen over 1852, van den Ontvanger, eerstdaags wordt ingewacht.

D. Aan Burg. en Weth. opgedragen om den Ontvanger dezer Gemeente aan te zeggen tot het spoedig stellen van den voor die betrekking vastgestelden borgtogt.

E. Door de Commissie wordt overgelegd, ontwerp plan tot herziening van het stelsel van Plaatselijke Belastingen, in overeenstemming met de bepalingen der Gemeente-Wet, met eene memorie van toelichting.

Besloten deze stukken met het daarop in te winnen beredeneerd rapport van den Opper-Opziener der Plaatselijke Belastingen te doen circuleren.

F. De Heer *A. Loonen Cz.* wordt benoemd tot Lid der Commissie tot onderzoek en rapport van de reclame van den pachter der Mozemarij *C. Kuijk*, in plaats van den Heer Mr. *P. J. J. Hollingerus Pijpers*, gekozen tot Lid van het Gedeputeerd Bestuur.

G. Gerenvoijeerd aan de Commissie van feestviering voor het 25jarig bestaan der Koninklijke Akademie voor de Zee- en Landmagt, eene aanvrage der Maatschappij van Nijverheid, om te mogen gebruik maken van het lokaal der Armen-school of het Teeken-Instituut tot het houden der voorgenomene Tentoonstelling en om eene toelage van Stadswege ter bestrijding der kosten dier Tentoonstelling, en zulks ten fine van rapport en voordragt.

De Vergadering is hierop gescheiden.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag zijn achtereenvolgens, zonder beraadslaging, met algemeene (50) stemmen aangenomen:

de wet-ontwerpen tot naturalisatie van *L. Rindskopf*, *J. C. Mohr*, *R. Lammerts*, *J. H. R. Kröner*, *J. H. Wit*, *J. H. Strijbosch*, *F. A. Jöhr* en *J. Warsen*.

Het wets-ontwerp tot duurzame regeling van het het beheer der gelden wegens verstrekkingen heeft tot langdurige beraadslagingen aanleiding gegeven. Na den afloop der behandeling van de voordragt in het algemeen zijn, ten gevolge van door den heer *van Nispen van Sevenaer* bij de discussie der afzonderlijke artikelen voorgestelde amendementen, in art. 1 en 7 veranderingen gebragt.

Dien ten gevolge zullen die artikelen aldus luiden:

« Art. 1. Door de Departementen van Marine en van Oorlog wordt bij voortduring, voor zoover de belangen der dienst dit toelaten, tegen betaling, aan 's Rijks kolonien; *en, in geval van gebleken noodzakelijkheid ook* aan vreemde, gemeente- of andere besturen, bijzondere personen of bijzondere inrigtingen, verstrekking van materieel en andere behoeften gedaan, mitsgaders hulp en bijstand verleend.

« Art. 7. Eene *gejustificeerde* opgave der ontvangsten wegens verstrekkingen wordt jaarlijks door de Departementen van Marine en van Oorlog aan de beide Kamers der Staten-Generaal ter kennisneming ingezonden.

Het aldus gewijzigde wets-ontwerp is met 35 tegen 15 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Hoëvell*, *Wintgens*, *Jespers*, *Reinders*, *Ter Bruggen Hugenholtz*, *L. D. Storm*, *van Eck*, *Thorbecke*, *Mesdussen*, *Sloet tot Oldhuis*, *Dommer van Poldersveldt*, *Westerhoff*, *Luijben*, *van Bosse* en *de Lom de Berg*.

De Commissie voor de Verzoekschriften heeft op drie honderd en dertig adressen, houdende bedenkingen tegen het wets-ontwerp regelende het toezigt op de onderscheiden kerkgenootschappen verslag uitgebragt, met welks conclusie de Vergadering zich vereenigd heeft.

De Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp tot goedkeuring eener met de Republiek van Costa Rica gesloten overeenkomst van vriendschap, handel en scheepvaart heeft haar eindverslag ter tafel gebragt. De Kamer heeft besloten het bedoelde voorstel van wet in behandeling te nemen op aanstaanden Dingsdag den 9den Augustus, tot welk tijdstip de Vergadering gescheiden is.

— Maandag is eene buitengewone vergadering van den Raad der Ministers gehouden, zoo men verzekert tot vaststelling van het antwoord der Regering op het verslag der commissie van rapporteurs, betrekkelijk het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de Kerkgenootschappen.

— Zijne Majesteit heeft [illegible], Commissaris in Noord-Brabant, op zijn verzoek, eervol ontslag uit die betrekking verleend.

— Bij Koninklijk besluit van den 30sten dezer is aan de te Maastricht gevestigde Aken-Maastrichtsche spoorwegmaatschappij concessie verleend tot den aanleg en de exploitatie van eenen spoorweg van Maastricht tot de Belgische grenzen in de rigting naar Hasselt.

— Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 22sten Julij 1853, n°. 81, goedgevonden, den 1sten luitenant *J. Abbink*, van het wapen der maréchaussée, ter zake van langdurige dienst, op pensioen te stellen, en het bedrag daarvan te bepalen op zeven honderd gulden (*f* 700).

— Z. K. H. de Prins *van Oranje* heeft zaturdag Maastricht verlaten en zich naar Gelderland begeven. Vrijdag werd een uitstapje naar Kerkraede gedaan en de abtdij van Rolden bezocht. Aan het instituut te Rolden werd de Prins door het groot aantal leerlingen en de professoren met geestdrift ontvangen en hadden onderscheidene aanspraken en oefeningen plaats. Bij de terugkomst te Maastricht dat door het breken van den disselboom van 's Prinsen rijtuig, eerst laat in den avond gebeurde, nam Z. K. H. deel aan een diné, door de generaals *Hubar* en *van Toll* ter zijner eere gegeven, en bij de terugkeering naar zijn hôtel werd hij aangenaam verrast door het schitterend Bengaalsch vuur, waarmede de St. Servaaskerk en hare torens door de zorg van dr. *Verger*, professor in de natuur- en scheikunde aan het athenéum, verlicht waren. Op zijne terugreis over Roermond zou Z. K. H. op het kasteel van Haelen dineren en het oude slot van Kessel bezigtigen, hetgeen vroeger niet geschied was.

— Uit Arnhem wordt berigt dat Z. K. H. de Prins *van Oranje* op aanstaanden Donderdag den 4den Aug. die stad zal bezoeken, in het hotel *Bellevue* zijn intrek nemen, en het op Zaturdag en Zondag te houden muzijkfeest met zijne tegenwoordigheid vereeren.

— Eergisteren is van de Corunha in het Nieuwe Diep teruggekomen, Zr. Ms. instructiebrik *de Zeehond*, kapitein-luitenant ter zee *G. B. Escher*, aan boord hebbende de adelborsten van het tweede en derde studiejaar der Koninklijke Akademie te Breda; alles wel aan boord. Een deel der adelborsten, van het derde studiejaar, is onmiddellijk aan land gezet; deze zijn naar hunne betrekkingen vertrokken. Het ander gedeelte zou heden volgen.

— In het kamp bij Zeist is men ijverig bezig met het daarstellen van al die gebouwen, welke buiten de linie der tenten voor eetzalen van officieren, koffijhuizen of aanlegplaatsen worden opgeslagen. De aldaar kamperende 250 man hebben reeds bijna alles in gereedheid gebragt wat tot het kamp zelve betrekking heeft, als de keukens, de waterputten, die vrij wat herstel behoefden, de emplacementen voor de Koninklijke tent, voor die van den staf en de overige tenten, het terrein voor de godsdienstoefeningen, enz. Alleen het opslaan der tenten zal dus nog noodig zijn, om het geheel te voltooijen; hiermede wordt eerst heden begonnen. De reeds kamperende troepen hebben nog al last gehad van den velen regen; men heeft dus ook afwateringskanalen aangelegd. Voor de omliggende plaatsen geeft bereids het kamp veel vertier. Het wordt opgeslagen eenige minuten regts van den weg van Utrecht naar Amersfoort, even voorbij het *Huis ten Halve*.

— De staf en de beide bataillons van het regiment grenadiers en jagers, die zich naar het kamp van Zeist begeven, benevens het korps muziekanten van het regiment, zullen, naar men verzekert, den 12den dezer uit de residentie derwaarts vertrekken.

De jongste landmail heeft de Javasche Couranten tot den 8sten Junij overgebragt, daarin leest men:

Bij een besluit van den Gouverneur-Generaal van den 3den Mei jl. is bepaald dat het bij besluit van 12 December 1852 n°. 1 gearresteerde Reglement op het afnemen der examina voor officieren van gezondheid en apothekers in Nederlandsch Indië, en het daarmede in verband staande stelsel van bevordering (*Staatsblad* 1852, n°. 78), in toepassing zal komen met 1°. Julij 1853.

Bij een besluit van den Gouverneur-Generaal van den 18den Mei is gearresteerd een reglement op de bespaarde gelden van militairen, zullende deze maatregel worden ingevoerd als proef, vooreerst voor 5 jaren, zoowel om den soldaat, die thans reeds tot sparen geneigd is, daarin behulpzaam te zijn, als om bij den soldaat, die thans geneigd is om het overgehouden geld aan nuttelooze en schadelijke zaken te verspillen, de gedachte van sparen op te wekken, — en op die wijze den geest van ordelijkheid aankweekende, den materielen toestand van het leger te verbeteren.

In afwachting eener grondige herziening van de bepalingen op het beheer en de verantwoording der geldmiddelen in Nederlandsch Indië, welke herziening afhankelijk is van de vaststelling eener wet op hetzelfde onderwerp in Nederland, zijn bij een besluit van den Gouverneur-Generaal van den 19den Mei jl. onderscheidene bepalingen vastgesteld, strekkende om zooveel mogelijk bespoediging te brengen in de kwijting der vorderingen, ten laste van den lande, voortvloeijende uit dagelijksche overeenkomsten.

Van regeringswege is bepaald, dat een grondig plaatselijk onderzoek zal worden ingesteld naar den mineralogischen rijkdom van het eiland Batjan in het algemeen, en bijzonder in steenkool, koper en goud; naar de vatbaarheid der aanwezige mineralen voor exploitatie. Het geologisch gedeelte van dit onderzoek is opgedragen aan den aspirant-ingenieur bij het mijnwezen, *S. Schreuder*, en het overige aan den resident van Ternate.

De directie der maatschappij van toonkunst te Batavia heeft alle beoefenaren der toonkunst op Java uitgenoodigd, deel te nemen aan een groot algemeen muzijkfeest, in de maand September aanst. te Batavia te houden.

Zr. Ms. stoomschip *Merapi* is den 6den Mei te Batavia teruggekeerd van eenen togt naar de wateren van Sumanap en meer oostwaarts, ter opsporing van aldaar zich ophoudende hebbende rooversprauwen. In weerwil der ijverigste nasporingen, is het niet mogen gelukken, eenig spoor van zeeroovers te ontdekken.

In den aanvang van dit jaar, was een gouvernements-commissaris naar de westerafdeeling van Borneo gezonden, om tot het bezetten van Sepang over te gaan, als eenig middel om het Nederl. gezag daar te handhaven, onze bondgenooten van Samtiekoe tot terugkeer derwaart te bewegen en de vredesvoorwaarden van 1851 uitvoering te doen erlangen. Het bevel over de colonne was, onder den majoor *Andresen*, aan den kapitein *W. E. Kroesen* opgedragen. Den 7den April werd Sepang zonder slag of stoot bezet. Den 12den April kwam de gouvernements-commissaris te Sepang en werd door eene deputatie van Chinezen der drie Kongsien feestelijk ingehaald, die twee dagen later schijnbaar tevreden vertrokken. Opmerkelijk was het wel, dat de bazar en de mijnhuizen rondom Sepang plotseling verlaten werden, doch de volgende dagen werd niets bespeurd wat aan vijandelijkheden kon doen denken, en den 18den nam de gouvernements-commissaris, o. a., vergezeld door den majoor *Andresen*, de terugreis naar Sambas aan. Kort daarop stormde eene bende van 150 Chinezen de te Kedoendong tijdelijk opgeslagen gebouwen binnen, roofde en verbrandde alles en vervolgden den gouvernements-commissaris en de hem vergezellenden, die zich toen gelukkig niet binnen de gebouwen bevonden. Een uur later waren de Chinezen van Kedoendong verdwenen; onzerzijds was geen enkele gewonde. Er werd besloten, naar Balei Beniang en Sepang terug te trekken, in welke laatste plaats de colonne tien dagen lang binnen het versterkte kongsiehuis, werd belegerd gehouden, tot het den 27sten eene tweede colonne, onder bevel van de kapts. *van de Kasteele* en *van Houten*, gelukte, zich met de belegerden te vereenigen, na de Chinesche versterkingen langs den weg overal in den rug te hebben aangevallen, waarop de vijand de vlugt nam. Den 28sten is hij met zijne laatste positien voor Sepang verdwenen. Veel geschut, geweren, vaandels enz. zijn den onzen in handen gevallen en de Chinezen hadden bijna 200 dooden en gekwetsten. Aan onze zijde telde men slechts 19 gekwetsten. Sepang, welks omtrek verwoest was, is daarop door de onzen geheel verlaten.

Als een vervolg op de laatste berigten uit Palembang, betrekkelijk de pogingen van radja *Tiam Alam*, tot verstoring der rust in de Ampat Lawang, kan worden berigt, dat radja *Tiam Alam* er in geslaagd was, weder eenig gevolg te verzamelen, waarmede hij den post van Soekadanna verontrustte. De kolonel *de Brauw* rukte daarop andermaal met eenige troepen tegen hem op, en onderwierp de geheele bevolking in de Lintang Kirie, maar het gelukte hem niet, den radja meester te worden, die, volgens berigten, weder naar het gebergte de wijk had genomen. Na het bestuur der Lintang Kirie bevestigd te hebben, zijn de troepen naar Tebing Tingie teruggekeerd. In de Ampat Lawang is, door de verkiezing van eenen nieuwen passirah van Lobo Poeding, de rust, voor welker behoud men vreesde, bewaard gebleven. De pangeran van Moeara Pinang, die in onze handen is gevallen, is naar Palembang overgebragt.

Omtrent de Makkanan worden berigten ingewacht om te beslissen, of van het aanwezen der troepen zal worden gebruik gemaakt, om het eenige grensgewest, dat nog in eene soort van verzet is, tot erkenning onzer Souvereiniteit te brengen. Pangeran *Pating Marga*, hoofd van dat landschap, heeft zijn verlangen tot onderwerping te kennen gegeven.

Door den Gouv.-Gen. zijn, o. a., benoemd: tot ads.-res. van Panarokan en Bondowosso (Bezoeki) *G. Wiggers*; tot lid in den res.-raad te Riouw, *J. G. Duykers*; tot lid in den raad van justitie te Samarang, Mr. *J. K. de Wit*; tot lid in den raad van justitie te Samarang, Mr. *A. M. Fokker*; tot griffier bij den raad van justitie te Padang, Jhr. Mr. *E. A. J. D. Dibbets*; ter westkust van Sumatra: tot res. der Pad. Bovenl., *P. T. Copperus*; tot res. van Tapanolie, *F. H. J. Netscher*; tot ads.-res. van Tanah-Datar, in de Pad. Bovenl., *C. H. Palm*.

— Den 1sten junij is te Batavia overleden de heer *J. J. Perié*, ridder der militaire Willemsorde 4de klasse en der orde van den Nederlandschen Leeuw, generaal-majoor titulair, kommandant der 1ste groote militaire afdeeling op Java. Zijn stoffelijk overschot is met groote statie en met de eerbewijzingen voor zijnen hoogen rang bepaald, te Batavia ter aarde besteld.

Uitreksel van het voorloopig verslag omtrent het ontwerp van wet ter regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.

Uit het voorloopig verslag der commissie van rapporteurs over het ontwerp van wet, strekkende tot regeling van het toezigt op de onderscheiden kerkgenootschappen, blijkt, dat de afdeelingen der Tweede Kamer bij het onderzoek van dit ontwerp bijna voltallig zijn geweest. Eenige leden hebben zich beklaagd, dat de regering, bij het indienen van een ontwerp van zulk een teederen en moeijelijken aard, als het tegenwoordige, de hoofddenkbeelden, die daaraan ten grondslag liggen, zoo weinig in het licht gesteld heeft; zij misten daarin een betoog van de noodzakelijkheid om door eene wet het Staats-toezigt omtrent de kerkgenootschappen te regelen, of, met andere woorden, om de uitvoering van onderscheidene voorschriften van het 6de hoofdstuk der Grondwet te verzekeren. — Eene tweede voorafgaande opmerking is in al de afdeelingen door een deel der leden gemaakt, dat de memorie van toelichting door den tijdelijken voorzitter van den raad van ministers is onderteekend, en niet, als gewoonlijk, door de hoofden der ministeriële departementen, wien de zaak meer bijzonder aangaat. Daarentegen is door zeer velen aangemerkt, dat de onderteekening van den voorzitter van den Raad niets anders kon beduiden, dan dat deze wet in dien Raad overwogen was, en dit ligchaam zich daarvoor collectief verantwoordelijk stelde.

Bij de beoordeeling van het ontwerp zelf is dit in de eerste plaats in verband met het 6de hoofdstuk der Grondwet beschouwd. Daarbij is door een aanmerkelijk aantal leden het gevoelen ontwikkeld, dat eene wet als deze, vooral ook in zoo ver zij met opzigt tot de regeling en inrigting der kerkgenootschappen bepalingen inhoudt van *praeventiven* aard, aandruischt tegen de letter en den geest der Grondwet. Verreweg de meerderheid der leden vereenigde zich echter niet met dit denkbeeld, en meende, dat, wat er ook van de noodzakelijkheid en gepastheid der voorgedragen wetsbepalingen zijn mogt, het niet kon worden betwist, dat de Grondwet het vaststellen daarvan veroorloofde, althans geenszins verbood. — De meeste voorstanders van dit gevoelen gingen nog een stap verder, en beweerden dat zoodanige wet *noodzakelijk* was.

Het betoog dier noodzakelijkheid grondde zich voornamelijk daarop, dat het 6de hoofdstuk der Grondwet zoowel algemeene beginselen als meer bepaalde voorschriften behelst, die door nadere wettelijke voorziening in het leven geroepen moeten worden of behoorlijke toepassing moeten erlangen.

In strijd hiermede werd door andere leden der meerderheid de twijfel geopperd, of het vaststellen eener wet als de tegenwoordige, ofschoon door de Grondwet niet stellig verboden, in verband met het praerogatief der Kroon, als volkomen geoorloofd zou kunnen worden beschouwd.

Enkele leden plaatsten zich nog weder op een eenigzins ander standpunt. Ook zij meenden, dat tot de regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen eene wet als deze niet eens werd gevorderd; dat de Koning de hem toe te kennen magt uit kracht van art. 169 der Grondwet bezat.

Op het voetspoor der Memorie van Toelichting, is in al de Afdeelingen de vraag behandeld, of eene wet tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen noodzakelijk is met het oog op de wet van 18 Germinal het Xde jaar, welke wet, naar het oordeel der Regering, ofschoon slechts in een klein gedeelte van het Koningrijk der Nederlanden geheel uitgevoerd, kracht van wet had voor het geheele Rijk.

Bij de behandeling van dit vraagstuk hebben sommige leden de aanmerking niet kunnen terughouden, dat het hun leed had gedaan, dat de Regering aan een punt als dit zoo bijzonder veel gewigt had gehecht.

Wat het vraagstuk zelf betreft, stonden de gevoelens lijnregt tegen elkander over. Aan de eene zijde beweerde men, dat de wet van Germinal zeker in een gedeelte van het Rijk, met name Limburg en Staats-Vlaanderen, van kracht was; dat het zeer twijfelachtig was, of zij ook niet althans wat vele harer bepalingen betreft, in de overige deelen van het Rijk van toepassing zou kunnen geacht worden, en dat diensvolgens de Regering niet ten onregte had beweerd, dat eene vervanging dier wet door eene andere, meer met onze tegenwoordige staatsinstellingen overeenkomstig, dringend gevorderd wierd. Daarentegen beweerden anderen, dat de bedoelde wet nooit in het grootste gedeelte van het Rijk is ingevoerd; dat waar die invoering heeft plaats gehad, daarop later is teruggekomen, en dat derhalve de afschaffing en vervanging van eene wet als deze niet in aanmerking kon komen.

In al de Afdeelingen is, als derde hoofdpunt, de gewigtige vraag overwogen, of de tegenwoordige omstandigheden eene wet van toezigt op de kerkgenootschappen noodzakelijk maakten? Aan de eene zijde is aangemerkt, dat de wijze, op welke de invoering der bisschoppelijke hierarchie is aangekondigd, voor het gevoel van een groot deel der bevolking kwetsend geweest is; dat daaruit spanning is ontstaan, en te meer, toen het wereldkundig werd, dat het voormalig Ministerie zich in dat opzigt lijdelijk meende te moeten gedragen, en dat het raadzaam was om nu zoo wel als voor 't vervolg aan dergelijke moeijelijkheden een einde te maken, terwijl tevens daarbij in overweging konden worden genomen de regten van den Staat tegenover de kerkgenootschappen zoowel als die van deze genootschappen onderling, met een waarborg tegen aanmatiging of willekeur, van welke zijde dan ook.

Andere leden hadden liefst gezien, dat men die moeijelijkheden door gemeen overleg met de kerkgenootschappen zelven had uit den weg geruimd.

Door een aanmerkelijk deel der leden is een ongunstig oordeel geveld over de wijze op welke men zich tegen de invoering der bisschoppelijke hierarchie heeft verklaard, en heeft men gemeend dat daaronder staatkundige bedoelingen tegen het vorig Ministerie verborgen zijn geweest, welke het tegenwoordig Bewind eer heeft aangevuurd dan bezadigd; — dat daardoor op een deel der bevolking, bij welke de uitwendige kerkregeling tot het wezen van het kerkgeloof behoort, een pijnlijke indruk is veroorzaakt, en de opgewondenheid van de eene zijde naar de andere is overgebragt.

Sommige leden zijn echter tegen dit laatste gevoelen met nadruk opgekomen, vooral alsof de opgewondenheid ter zake van de invoering der

bisschoppelijke hierarchie kunstmatig zoude zijn geweest. Van die zijde is beweerd, dat de beweging geenszins als op zich zelve staande moet worden beoordeeld, maar als in verband met de rigting, die zich in meer dan een Land, ten aanzien van de werking der R. K. Kerk, openbaart, nopens de ondergeschiktheid van het wereldlijk aan het geestelijk gezag, en met de geloofsvervolging der Protestanten in sommige Landen. Van dezelfde zijde is te kennen gegeven, dat men liever in dat opzigt eene gelegenheidswet had zien voordragen. Zoo zich echter deze leden met eene algemeene wet op dat stuk zouden kunnen vereenigen, zoude die nimmer eene zoodanige kunnen zijn, welke ingreep in de inwendige regeling der kerkgenootschappen, waardoor de uitoefening van een jus in sacra mogelijk werd gemaakt en de kerkgenootschappen in haar geschiedkundig bestaan zouden worden miskend. Naar luid van het verslag, zouden deze leden nimmer praeventive verordeningen toelaten, dan voor zoo verre de kerkgenootschappen naar buiten treden.

Andere leden hebben verklaard, zich ten deele met deze denkbeelden te kunnen vereenigen, maar ten slotte niets meer te verlangen dan eene wet van politie op de openbare godsdienstoefening.

Als vierde hoofdpunt is gesteld de vraag, of de voorgedragen wet voldoende kan worden geacht? In sommige Afdeelingen heeft men zich van de algemeene beoordeeling van dit hoofdpunt onthouden. Voor zoo veel men zich daarover heeft uitgelaten, was het oordeel over de wet als geheel beschouwd niet gunstig.

De leden, die een praeventief toezigt als ongrondwettig beschouwden, meenden dat eene wet als deze in elk geval als gevaarlijk moest worden aangemerkt voor de vrijheid van al de kerkgenootschappen, maar inzonderheid voor dat der Roomsch-Katholieken, omdat het daarbij punten gold, die niet eenzijdig konden worden geregeld. Van eene andere zijde is daartegen ingebragt, dat, al moge de invoering eener bisschoppelijke hierarchie tot het wezen der R. K. Kerk behooren, de territoriale indeeling daaronder nimmer kan worden gebragt. Sommige leden hebben gemeend, dat de Wetgever in dezen op eene wijze tusschenbeide zoude treden, waarbij ten slotte alles aan de willekeur van het uitvoerend gezag zou worden overgelaten.

Verscheiden onderwerpen zijn aangegeven, die bij eene volledige wet op dit stuk zouden behooren te zijn geregeld; als onderanderen het toezigt op kloosters, seminariën en geestelijke opvoedings-gestichten, en het bezit van goederen in de doode hand. Andere leden hebben daartegen ingebragt, dat men zich op het standpunt der Regering moet plaatsen, welke alleen, ten aanzien van de betrekking van de Kerk tot den Staat, zoodanige voorschriften heeft willen geven, als genoegzaam waren tot behoud van orde en rust, maar geenszins alles heeft willen regelen, 't welk daarmede in verband staat; dat, naar hun inzien, toezigt op kloosters en geestelijke opvoedings-gestichten, in eene wet op het regt van vereeniging te huis behoort. De enkele leden, die eene afzonderlijke wet op de kerkgenootschappen onnoodig rekenden, hebben gemeend, dat de bedoelde onderwerpen, bij eene wet, als bij art. 10 der Grondwet bedoeld, zouden behooren te worden geregeld.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, den 1. Augustus.

GRANEN enz. De tegen heden aangeslagen Veiling is als volgt afgeloopen: 160 last besch. roode Odessa-Tarwe 114 à 119 ℔ ƒ 191 à ƒ 251; 92 last onbesch. Odessa-Rogge 118, 119/120 ℔ ƒ 195, 196, 198; 87 last besch. Donau-Rogge 103 à 107 ℔ ƒ 133 à 145. Uit de hand werd Tarwe zoo wel als Rogge hooger gehouden, doch is er nog weinig omgegaan. Verkocht van Tarwe: 128 ℔ Oostvriesche ƒ 315. Van Rogge: 123 ℔ Pruissische ƒ 225; 115, 118 ℔ O. Gedr. ƒ 190, 198.

GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT prijshoudend: 122 ℔ Holst. ƒ 225; 117 ℔ dito ƒ 210; 119 ℔ Nijkerker ƒ 217.

KOOLZAAD, $^1/_2$ à 1 P. vl. hooger, nieuw Betuwsch 61$^1/_2$ P. vl.; op 9 vaten Olie te leveren, dadelijk en in Sept. eerstk. 67$^1/_2$ P. vl.; in Oct. eerstk. 68$^1/_2$ P. vl.; in Dec. en April eerstk. 69 P. vl.

LIJNZAAD een doen: 112, 113 ℔ Odessa ƒ 335.

RAAPOLIE williger, op 6/w. ƒ 37$^1/_2$; Vlieg. ƒ 36$^1/_4$ à $^1/_2$; 1 Sept. eerstk. ƒ 37; 1 Oct. eerstk. ƒ 37$^1/_2$ à $^3/_4$; 1 Nov. eerstk. ƒ 38 à $^1/_8$; 1 Dec. eerstk. ƒ 38 à $^3/_8$; 1 Mei eerstk. ƒ 38$^3/_4$ à 39.

LIJNOLIE, ruim prijshoudend, op 6/w. ƒ 32$^1/_4$; Vlieg. ƒ 31$^1/_4$ à $^1/_2$.

HENNEPOLIE: op 6/w. ƒ 38; Vlieg. ƒ 37.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., ƒ 74 à ƒ 78. — LIJNKOEKEN, per 104 st., ƒ 10$^1/_2$ à 12$^1/_2$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA

VAN DEN 2. AUGUSTUS 1855

Het Nederl. Mudde Tarwe	van ƒ 9,30 tot ƒ 10,65.	
Het dito dito Rogge Oude	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» » 0,00	» » 6,85.
Het dito dito Boekweit Oude	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Boekweit	» » 0,00	» » 0,00.
Een dito pond Boter		» 0,80.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	ƒ 2,90 tot	ƒ 3,10.
Het 1000 Eiken Telhout		» 2,65.
Het 1000 Doof Hout		» 2,00.
De kar Sprokkelhout		» 4,00.
De ½ Struiken		» 3,00.
De 100 Mutsaard		» 8,00.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (2 *Augustus*) was de fondsnotering: Ned. 2$^1/_2$ pCt. 63$^{13}/_{16}$, $^7/_8$; 3 pCt. 76$^3/_4$, $^7/_8$; 4 pCt. 95$^1/_2$, $^9/_{16}$; Amort. Sijndik. 94$^7/_8$; België 2$^1/_2$ pCt. 52$^{15}/_{16}$, 53; Spanje Onbep. St. 1 pCt. 23$^7/_{16}$, $^1/_8$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 43$^1/_{16}$, $^1/_8$; Coupons Bew. 6$^5/_8$, $^{13}/_{16}$, $^5/_8$; Amort. Sch. 5$^5/_{16}$; Port. 4 pCt. 39$^1/_4$; Rusl. 5 pCt. 109; dito 1828—29, 108; 4 pCt. dito bij *Hope* 94$^1/_2$, $^5/_8$; Id. bij *Stiegl.* 93$^1/_8$, $^1/_4$; Polen Certif. 4 pCt. 86$^3/_8$; Oostenr. Metall. 5 pCt. 82$^5/_{16}$, $^1/_2$; Id. 1852 82$^5/_{16}$; Id. Nieuwe 1847 2$^1/_2$ pCt. 42$^7/_{16}$, $^1/_2$; Id. 1851—52 42$^3/_8$, $^1/_2$; Id. Nieuwe 5 pCt. 94$^3/_4$, $^7/_8$.

Advertentiën.

*** Heden avond ruim 8 uren, overleed in den ouderdom van 43 jaren en 5 maanden, aan eene uitterende ziekte, onze hartelijk geliefde Broeder, de Weledele Heer ADRIANUS PHILIPPUS VAN DER ZAAG, Candidaat-Notaris, Secretaris, Penningmeester en Ontvanger der Sas- en Polderlasten bij de Polderbesturen van Oost- en West-Graaf-Hendrik en de Heen, alsmede Ontvanger en Penningmeester dierzelfde lasten bij het Polderbestuur van Kruisland, enz., enz.

Mede namens mijne Broeders en Zusters,

STEENBERGEN, 26 Julij 1855. J. VAN DER ZAAG, *Notaris.*

RIJNSCHE MOLENSTEENEN.

Onze voorraad van

Rijnsche MOLENSTEENEN,
d°. Roode PELSTEENEN,
Champagne MOLENSTEENEN
en HALSTEENEN,

bevelen wij Heeren Molenaars bij voortduring beleefdelijk aan.

AMSTERDAM, Julij 1855. PETERMANN & C°.

DE TWEE-EN-DERTIGSTE AFLEVERING

VAN

NEÊRLANDS HELDENDADEN TE LAND,

DOOR

Professor J. BOSSCHA,

is dezer dagen verschenen bij G. T. N. SURINGAR, *te* LEEUWARDEN, en bij alle solide Boekhandelaren in het Rijk *verkrijgbaar gesteld; voor de Inteekenaren op het geheele Werk tegen* ƒ **1.35,** *afzonderlijk buiten inteekening voor* ƒ **1.80.**

Deze Aflevering sluit zich aan het DERDEN DEELS TWEEDE STUK aan, en handelt over

DE BELGISCHE REVOLUTIE.

Eene volgende Aflevering zal de voortzetting van dit onderwerp bevatten, en nadat hierin de Krijgsbedrijven der Nederlanders bij Hasselt en Leuven en op de Citadel van Antwerpen herdacht zullen zijn, zal het geheele Werk met eenige *Nalezingen* en *Bijvoegsels* en een algemeen *Register* besloten worden.

Door het herdrukken van het Eerste Deel *is het Werk wederom in zijn geheel verkrijgbaar.*

☞ HH. Inteekenaren, die sedert de ontvangst der vorige Aflevering van verblijfplaats veranderd zijn, kunnen zich tot bekoming der Vervolgen bij hunnen tegenwoordigen Boekverkooper aanmelden onder opgave bij wien zij hebben ingeteekend.

*** Als aan een geheim geneesmiddel de onderscheiding te beurt valt, dat Lands geneeskundige Instellingen hare waarde bediscussiëren en die met groote meerderheid erkennen, niettegenstaande eigenbelang en afgunst daarbij overwonnen moeten worden, als de Regeringen van magtige volken, voor het algemeen welzijn zorgende, met dit middel eene uitzondering maken op alle andere geheimmiddelen en het vrij toelaten als bestaande verbodstelsels ten zijnen behoeve gewijzigd worden; als ministeriën het, aan onder hun toezigt staande hospitalen toezenden, dan moest men wel aan zulk een middel eene bijzondere waarde toekennen en verdient het wel ter kennisse van iedereen gebragt te worden.

Dit alles is geschied ten behoeve van de **ROB LAFFECTEUR,** die in Frankrijk, Rusland en Belgie vrij ingevoerd en van Regeringswege aan de Hospitalen aanbevolen wordt.

Lijders aan Huidziekten, van welken aard ook, aan klierstoffen, aan gezwellen, aan verwaarloosde en verouderde kwalen, aan verzwakkingen, kunnen met vertrouwen hunne toevlugt daartoe nemen, ja zelfs zij, wier gezondheid door kwikbereidingen en andere gevaarlijke medicamenten benadeeld, een vervallen en ziekelijk leven voortslepen, kunnen op genezing hopen; er zijn authentieke bewijzen van zulke genezingen in grooten getale voorhanden.

Eene kleine brochure, die zeer interessante waarnemingen van geneesheeren bevat, wordt in het **VERKOOPHUIS** *en de bekende Depôts gratis afgegeven, alsmede bij de meeste Heeren Apothekers.*

Deze **ROB** is eene smakelijke Siroop; de wijze hoe zij gebruikt wordt zeer eenvoudig en in het minst niet lastig. De Rob wordt ook in alle gevallen waar de Levertraan aangewend wordt gebruikt, en met nog betere uitkomsten.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.